

42.

A Kolozs tartományi Securitate feljegyzése egy lefoglalt levélről

Kolozsvár, 1956. november 13.

A megnevezett Bibó László, kolozsvári lakos, Kossuth Lajos utca 1. a következőket mondta⁵⁷ a Sztálin tartományban lakó Bibó Máténak, Apáca falu, Nagy utca 319.

Magyarországon folytatódnak a harcok. Közel 100 000 halottról van eddig tudomásunk. Nálunk még nem történik semmi. Az itteni román lakosság minduntalan ellentmond a magyaroknak. A Victor Babeş Egyetem fölfegyverezett, de ez még egyelőre nem jelent semmit.

Azonnal ellenőrizni a fegyverekkel kapcsolatos állításokat. Oda kell irányítani egy ügynököt, aki tisztázni fogja, hogy honnan tudja az illető, hogy a Victor Babeş Egyetemen fegyverkeznek.⁵⁸

ACNSAS, fond Informativ, dosar 5336, vol. 1, 21. f. Géppel írt román nyelvű irat magyar fordítása.

43.

Máthé János naplója

Magyarhermány (1956. november)

Az október végén kezdődött magyarországi felkelés híre mint becsapódó gránát érte a vörös pártkönyves társaságot és a körülöttük hajlongó salakot. Lélegzet-visszafojtva lesték a rádió minden zörrenését. A bérezelt vezérkar riadót fúvatott, október 28-tól kezdve éjjelenként tíz főből álló őrség kellett kiálljon, hogy amíg a kullancshad a paplan alatt pihen, vigyázzon a népi demokrácia vívmányaira. A magyarországi megmozdulás rendkívüli izgalmat váltott ki a nép körében. Szilárd volt a meggyőződés, hogy a Budapesten elindult lavina fejleményeként a leigázott európai államokban összeomlik a vörös pokol. Éppen mint az 1940 évi bécsi döntés idején, ezekben a napokban is szünetelt minden munka. Türelmetlenül vártuk az újabb és újabb híradásokat, s az elszenvedett gyötrések néma tűréséből, bár figyelve és fojtott hangon, már feltört a számadásra készülés hangja: Na, tolvajok, most imádkozzatok! Sajnos – a keleti hóhér – akár egy évszázaddal előbb, most is vérbe fojtotta a szabadulásra törekvő megmozdulást. Letörve, elkeseredve, elcsüggedve hallgattuk a vörös hóhér brutalitásáról szóló híreket. Dermedség feküdt újra az erdélyi magyarság lelkére.

Máthé János, Magyarhermány kronológiája 1944–1965. Budapest, TLI Kv. K-3087/2005, 64–65. f.

⁵⁷ Románul „a spus”. Helyesen: írta.

⁵⁸ Kézzel írt szöveg.